

Свекор (скорочено)

Степан Васильченко

Своїми сірими суворими очима, поважною ходою Василько завжди викликав усмішку в дорослих. Як дорослий, він гукав на корову, що зібралася в шкоду, робив зауваження за столом, як хтось накришить хлібом чи розіллє борщ, стягував шапку в хаті будь-кому, забував це зробити, й показував на образи. Щось не сподобається — залазив на піч і вичитував непорядки так, що його називали "свекром".

Однак любив він і іграшками гратися під піччю. Якось мати сказала, що краще б за буквар узявся, а то скоро вже женитися, а він усе в запічку вовтузиться. Василько відповів, що коли женити пора, то хай і женять.

Увечері батько сказав, що він вже старий, немічний, треба женити котрогось із синів та передати йому ведення господарства. Старшому йти в солдати, середній ще навчається, от хіба що Василь... Він має більше охоти до хазяйства, ніж до вчення. Василько дивиться, чи не жартують над ним. Побачивши, що всі серйозні, думає: то чому б і ні? Жінка буде їсти варити, сорочки прати, виконувати його забаганки. І погоджується. Стали вибирати дівчину. А хлопчина вже й примітив чорнобриву Ганну, що вирятувала його з багнюки, витерла йому сльози й поцілувала. Батько погодився, що Ганна — дівка хороша, красива, доброго роду і з приданим.

Зібралися йти сватати дівчину — вдягли Василькові Петрову свиту, червоний пояс, дали хлібину в руки. А перед тим батько сказав, що тепер Василько буде в громаду за нього ходити, податки платити й за все відповідати, його з матір'ю догодовувати. У громаду ходити — це добре, а от все робити, всьому лад давати — це важко. Він розгубився, а потім як заплаче на всю хату, говорячи, що він ще малий для цього.

Усі не витерпіли й зареготали. Василько зрозумів, що то був жарі, засоромився й кинувся на піч. З тих пір, як хто його питає, чи скоро женитись буде, відповідає, що то така морока, що хай її кат візьме.

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

За добрим жартом над малим Васильком криється велика батькова наука: дорослі діти мають піклуватися про стареньких батьків, виконувати багато важких обов'язків по господарству, в громаді Василько, що вважав себе дорослим, якому не потрібно вчитися, зрозумів: одруження — це не лише приємна подія, а й велика відповідальність, до якої він ще не готовий. У маленькому оповіданні яскраво зображено й побут, і звичаї, і народну педагогіку української селянської родини.